

ІННОВАЦІЙНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В умовах сучасного розвитку економіки ефективне функціонування підприємств залежить від їхньої здатності швидко й вчасно адаптуватися під безперервні глобальні зміни зовнішнього середовища, яке характеризується високою динамічністю, невизначеністю й непередбачуваністю. У період значних глобалізацій цих змін «існуючі моделі управління підприємством стають мало ефективними, а система управління знаходиться в кризовому стані» [1]. Гнучке реагування системи управління підприємства на ці зміни відіграє ключову роль у підвищенні конкурентних переваг та ефективності господарювання підприємства на ринку. Створення ефективної системи управління під впливом інноваційних змін, здатної вчасно адаптуватися до викликів зовнішнього середовища підприємства, створювати передумови підвищення якості управлінської діяльності є запорукою стійкого розвитку його діяльності.

Аналіз еволюції систем управління показує, що з розвитком інформаційних технологій, глобальної трансформації економічних процесів, які протікають у світі, їх роль та функціонал для забезпечення ефективної діяльності підприємства суттєво змінюється, що породжує необхідність перегляду підходів до їхнього формування й постійному інноваційному вдосконаленню щодо пошуку конкурентних переваг. У цей час, система управління повинна бути не тільки інструментом, а стати ключовим елементом реалізації стратегічних цілей підприємства та механізмом підтримки цінностей його організаційної культури.

Вплив змін зовнішнього середовища підприємства на інноваційні зміни в системі управління наведено у табл. 1.

Таблиця 1 – Вплив змін зовнішнього середовища підприємства на інноваційні зміни в системі управління

Зміни зовнішнього середовища	Інноваційні зміни в системі управління підприємством (СУП)
Висока динамічність та невизначеність ринку	Впровадження заходів щодо гнучкого реагування шляхом розробки інноваційних механізмів адаптування СУП під зміни у середовищі
	Забезпечення СУП постійного пошуку конкурентних переваг підприємства на ринку
Світова глобалізація бізнесу	Переорієнтація диференціації СУП з кінцевого продукту на обслуговування клієнтів
	Адаптація під інтереси зацікавлених сторін
Інтеграція економіки у світовий інформаційний простір	Інтеграція з постачальниками й покупцями для створення загальної цінності
	Підвищення інтелектуалізації системи управління
Стрімкий розвиток інформаційних технологій	Автоматизація системи управління
	Впровадження смарт-технологій у СУП
	Розширення функціоналу СУП та зміна його ролі в процесі управління
Розвиток і впровадження в економіку процесів діджиталізації	Розробка та впровадження інноваційної моделі для управління архітектурою підприємства
	Забезпечення СУП засобами оцифрування інформації
Виникнення величезних обсягів інформації	Впровадження в СУП хмарних технологій
	Розробка та впровадження в СУП технологічних інновацій, що запобігає надмірній кількості даних за рахунок використання фонового аналізу, бізнес-аналітиці
Зміна ролі менеджера й розвитку економіки знань	Зміна вимог СУП до навичок і компетенцій управлінського персоналу
	Трансформація співвідношення у СУП апаратного управління й прийняття рішень менеджером
	Тотальне залучення персоналу в процес управління
	Зміщення акцентів з технічних бар'єрів забезпечення ефективності СУП на соціальні та поведінкові
	Використання емоційного інтелекту для розв'язку управлінських завдань

Сучасний економічний простір характеризується високою нестабільністю та динамічністю змін, які вимагають від СУП гнучкого та швидкого реагування на ці зміни шляхом розробки та впровадження ефективних механізмів адаптування до зовнішнього середовища, що дозволить підприємству отримувати конкурентні переваги на ринку.

Під впливом глобалізаційних процесів відбувається трансформаційний перехід від диференціації системи управління, орієнтованої на кінцевий продукт, вироблений підприємством до диференціації, орієнтованої на обслуговування клієнтів підприємства, що обумовлює розвиток інтеграційних процесів, які характеризуються відходом системи управління від фізичних границь підприємства до повного ланцюжка створення вартості. Тому в умовах глобалізації під впливом змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі, системи управління, які відповідають сьогоднішнім реаліям, повинні розроблятися із залученням різних зацікавлених сторін, адаптуючись під інтереси постачальників, покупців, акціонерів та інших партнерів. Сучасні системи управління повинні бути автоматизовані, інтелектуалізовані та інтегровані, що дозволяє охоплювати весь ланцюжок створення цінності на підприємстві від технології бізнес-процесів, продукції, виробництва до продажів і обслуговування, а також забезпечувати ефективність цього процесу по всьому ланцюжку, демонструючи зацікавленим сторонам, що вони спільно створюють загальну цінність. Завдяки високим темпам розвитку інформаційних технологій і цифрової економіки, системи управління підприємством стають інструментом комунікацій у реальному часі з постійною взаємодією із зацікавленими сторонами.

Останнім часом в вітчизняній економіці проявляється значний інтерес до діджиталізації процесів управління, що не може не позначитися на інноваційних змінах, які повинні відбутися в СУП для використання даного тренду шляхом розробки та впровадження відповідних інформаційних та смарт технологій для забезпечення постійно та швидко зростаючих вимог споживачів підприємства. Діджиталізація бізнес-процесів підприємства прискорює процес децентралізації його системи управління. Ріст кваліфікації співробітників, зниження обсягу рутинних операцій визначає характер управління на новому етапі [2].

З виникненням величезних обсягів інформації о постачальниках, клієнтах, партнерах потреба в використанні інформаційних технологій шляхом створення корпоративних інформаційних систем стає ключовим фактором успіху ведення бізнесу. Для збору, зберігання та використання накопиченої інформації в будь-який момент часу та простору в сучасних умовах розвитку інформаційних систем розповсюджується використання хмарних технологій, що сприяє створенню єдиного інформаційного простору СУП, в якому охоплюються всі рівні управління з метою генерації управлінської інформації та централізованого доступу до неї, що прискорює та підвищує якість процесу прийняття управлінських рішень.

Швидкий доступ СУП до потрібної та своєчасної інформації стає однією із стратегічних цілей підприємства та забезпечує певні конкурентні переваги на ринку. Але для запобігання надмірної кількості накопичених даних необхідна розробка та впровадження в СУП технологічних інновацій за рахунок використання фонового аналізу, що підтримує зовнішні інструменти моніторингу та іншу передачу керуючої інформації, сучасних інструментів бізнес-аналітики.

В зв'язку з зазначеними змінами, які відбуваються у середовищі підприємства на сучасному еволюційному етапі розвитку систем управління відбувається кардинальна зміна ролі менеджера в процесі управління, що обумовлює виникнення нових вимог до навичок і компетенцій управлінського персоналу, його тотальне залучення в процес управління, що потребує збалансованості цілей працівників і підприємства. Значна кількість управлінських процесів піддається автоматизації, тому виникають передумови скорочення кількості управлінського персоналу, що обумовлює структурну трансформацію апаратного управління. Також у сучасних умовах відбувається зміщення акцентів з технічних бар'єрів забезпечення ефективності СУП на соціальні та поведінкові, що обумовлює потребу постійного удосконалення професійних компетенцій управлінського персоналу підприємства, використання емоційного інтелекту в процесі управління.

Таким чином, сучасна система управління підприємством, яка націлена на майбутнє повинна охоплювати взаємозв'язані системи інноваційних технологій та управлінського персоналу для забезпечення безперервного процесу реагування та адаптування під бурхливі зміни зовнішнього середовища.

Література:

1. Шацька З.Я. Трансформація системи управління підприємством в період глобальних змін. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6029> (дата звернення 24.03.2020).

2. Miillera E., Hopfa H. Competence Center for the Digital Transformation in Small and Medium-Sized Enterprises. *Flexible Automation and Intelligent Manufacturing: In: 27th International Conference*. Procedia Manufacturing 11.2017. p. 1495-1500.